

Hogyan lehet egy téglával betörni a bank ablakát, ha még ahhoz sincs erőnk, hogy kikeljünk az ágyból?

Ez a szöveg a kiállítási kísérő hozzáférhető nyelven írt változata. A kiállítóterben ingyenes és elvihető formában és a Trafó Galéria honlapján elérhető egy részletesebb és hosszabb szöveg is a kiállítás témáiról és a művekről.

A kiállítás 2022. szeptember 3-tól október 16-ig látogatható. A belépés ingyenes. A kiállítás keddtől péntekig 16 és 19 óra között tart nyitva. Azokon a napokon, amikor a Trafó Nagytermében előadás látható, a kiállítás 16 és 22 óra között várja a látogatókat.

Üdvözlünk a Trafó Galéria aktuális kiállításán! A Trafó Galéria a Trafó Kortárs Művészetek Háza részeként működő nonprofit galéria. A nonprofit működés azt jelenti, hogy a galéria programjának nem a gazdasági haszonszerzés a célja, a működését nem befolyásolják a piaci és gazdasági folyamatok. A Trafó Galéria kiállításokat és eseményeket szervez. Segít az alkotóknak a művek és a kiállítások létrehozásában, megvalósításában és bemutatásában. A befogadók vagy látogatók számára pedig lehetővé teszi a művek megtekintését és segíti a művekkel való találkozást.

Ezen a kortárs művészeti kiállításon hazai és külföldi, ma is élő és egy, már elhunyt művész alkotásaival találkozhatnak a látogatók. A kiállítóterben festmények, videók, rajzok, fotogramok, kiadványok és egy installáció – különféle tárgyak összessége – látható. A kiállítás anyagát Szalipszki Judit kurátor állította össze. A kurátor feladata a kiállítás témájának a kidolgozása és az ezzel kapcsolatos kutatás. Ezen kívül a kurátor feladata a művek kiválasztása, a művek egymáshoz való viszonyának és kapcsolatának a kitalálása és a kiállítás praktikus megszervezése. A kurátor időnként tárlatvezetés formájában is bemutatja a kiállítást az érdeklődőknek és válaszol a kérdéseikre. Ha kérdésed van hozzá, írd neki egy emailt erre a címre: judit@trafo.hu

A kiállításon szabadon mozoghatsz, tőled függ, hogy milyen sorrendben nézed meg a műveket, és hogy mennyi időt töltesz a térben. Arra kérünk, hogy ne érh hozzá a falakon látható képekhez. A térben és a lila falon lévő füzeteket nyugodtan lapozgasd. Ha bármi kérdésed van, fordulj a teremőrhöz.

A kiállítás témája

A kortárs művészeti kiállításoknak a kurátorok gyakran olyan témát választanak, ami valamilyen szempontból időszerű és sokak számára fontos. Ennek a kiállításnak a fő témái a betegség és az egészség. A kiállításon látható művek ezen kívül a sérülékenységgel, a gyógyítással és a gondoskodással is foglalkoznak.

Ha a betegség és az egészség kifejezéseket halljuk, akkor arra gondolhatunk, hogy ez a két dolog kizárja egymást: vagy betegek vagyunk, vagy egészségesek. A kiállításon látható művek viszont inkább úgy tekintenek erre a két állapotra, mint egy spektrum két végpontjára, amin életünk során folyamatosan helyet változtatunk attól függően, hogy éppen hogy érezzük magunkat. Igazán kevesen vannak, akiket életük során elkerül a betegség állapota.

A kiállításon látható művek többek között ezeket a témákat és kérdéseket vetik fel:

- Hogyan változik a közérzetünk, ha gyengének és betegnek érezzük magunkat?
- Milyen élmények és tapasztalatok érhetnek bennünket ilyenkor?
- Milyen érzés orvoshoz menni? Milyen a kapcsolatunk az orvosokkal és az ápolókkal?
- Hogyan tudjuk megfogalmazni, hogy milyen érzéseink vannak?
- Hogy mondjuk el, hogy mi fáj nekünk?
- Mire van ilyenkor szükségünk? Mi fontos nekünk ilyenkor?
- Mit gondolunk arról, hogy mit jelent egészségesnek lenni? Mit teszünk azért, hogy egészségesek legyünk? Miért pont ezt tesszük?
- Hogyan érezzük magunkat, amikor mi gondoskodunk valakiről, aki nem érzi jól magát? Hogyan érezheti magát az, akinek ez a munkája?

Mivel a betegség és a rossz közérzet egy személyes, a saját testben és lélekben érzett állapot, sokan azt gondolják, hogy ez egy egyéni probléma. Az egyén ugyanakkor sosem függetlenül, elszigetelten él. Mindig másokkal – más emberekkel, csoportokkal, a természeti és a társadalmi környezettel – összekapcsolódva létezik. A kiállításon látható művek így arra is rámutatnak, hogy a betegségünket, az egészségünket és a gyógyításunkat jelenleg befolyásolja az, hogy milyen környezetben élünk, hogy milyen az identitásunk vagy az anyagi lehetőségeink.

A kiállítás egyik fő célja, hogy felvillantson olyan megoldásokat, amik haszunkra válhatnak akkor, amikor úgy érezzük, hogy védtelenségünk vagy lehetőségeink hiánya miatt kizáródnak helyzetekből, nem hallatszik a hangunk és nem tudjuk erőteljesen képviselni az érdekeinket. A kiállítás arra is ösztönöz, hogy egy olyan világot képzeljünk el, amiben a figyelem és az igyekezet nem a gyorsaságra, a hatékonyságra és a haszonszerzésre irányul, hanem az egymásról és a magunkról való gondoskodásra.

Kiállított művek

OMARA Oláh Mara

Oláh Marától két festmény látható a kiállításon. Oláh Mara roma származású festőművész volt, 2020-ban hunyt el. Képein gyakran az őt ért, sokszor negatív tapasztalatokat, élményeket fejezte ki és mesélte el. Élete során számos betegséggel küzdött, egészségi állapota és művészeti gyakorlata szorosan összekapcsolódott. A festés egyfajta terápiás tevékenységként indult a számára. Bizonyos festményeit szövegekkel látta el azért, hogy a nézők pontosan értsék, hogy mit ábrázol a kép. A bejárat mellett látható festmény egy olyan helyzetet ábrázol, amikor Oláh Mara szembetegségével orvoshoz fordult, az orvos azonban nem vette komolyan a panaszait.

A festményen ez a szöveg olvasható:

“Na, utoljára mentem orvoshoz! Mert mit mondott az orvos – azt, hogy notórius ügyeletre járó beteg vagyok. Nem érdekelte, hogy az egy szemmel mentem hozzá. De a kedves Dr. ezt nem tudta. Előre ítélkezett felettem. Mikor csólakóként szállodában éltem – és öltem volna, mikor pont szombat este rájött a szememre a gulladás.”

Omara saját élettörténetét feldolgozó képei a kisebbségi lét szegényként, romaként, nőként, anyaként átélte megpróbáltatásainak lenyomatait. Festményein az általa elszenvedett sérelmeknek, az őt ért hátrányos megkülönböztetésnek ad hangot.

Oreet Ashery

Oreet Ashery izraeli, Londonban élő képzőművész. *Revisiting Genesis (Visszatérés Genesis-hez)* sorozatának a kiállításon látható két videója a krónikus (hosszantartó) fizikai és lelki egészségi állapotokkal, az életvégi tervezéssel és a halállal foglalkozik. Rámutat arra, hogy vannak olyan cégek, amelyek ebben a törékeny helyzetben igyekeznek megcélozni az egyéneket és különféle szolgáltatásokat kínálnak a számukra. Ezek a szolgáltatások azt ígérik, hogy digitális formában “meghosszabbítják” az életüket: az adataikat kezelik, a művészeti hagyatékukat igazgatják és bemutatják vagy létrehozhatnak egy robotot, amelyik hasonlít rájuk és a rájuk jellemző módon beszél. Ami igazán ellentmondásossá teszi ezeket a szolgáltatásokat, az az, hogy ezek a cégek az ilyen sebezhető állapotban lévő személyekből húznak hasznot.

A videóban látható szereplők csak részben színészek: a nővér a való életben is ápolóként dolgozik, a betegek pedig valóban krónikus betegségekben érintettek.

Eperjesi Ágnes

Eperjesi Ágnes *Felcsavart gesztus* című sorozatának két eleme látható a kiállításon. A képek műfaja színes fotogram. A fotogram fényképezőgép közbenjárása nélkül, közvetlenül a fényérzékeny felületre, vagy a fény útjába helyezett tárgyak árnyékát rögzítő kép. Eperjesi Ágnes úgy készítette el a képeket, hogy egy virágcsokrot csomagolt fotópapírba. Egy fotó készítésekor általában a fényképezőgép és a képen rögzített látvány távol vannak egymástól. Ebben az esetben ugyanakkor s fényérzékeny anyag és a kép tárgya közvetlen, egymással érintkező viszonyban állnak egymással. A művek így felidézik az ápolás és a törődés közvetlen, érintéseken alapuló viszonyát. A kép eszünkbe juttathatja a röntgent is mint az egyik legalapvetőbb orvosi képalkotó eljárást. A virágmotívum pedig egyszerre idézi fel a lábadozónak vitt ajándékot és az ápolók munkáját megköszönő csokrot.

Adelita Husni-Bey

Adelita Husni-Bey olasz származású, jelenleg az Egyesült Államokban élő képzőművész. 2021 tavaszán, a Covid19 világjárvány idején egy online filmes műhelymunka keretében dolgozott együtt dán és amerikai ápolónőkkel.

A nővérek *Az alapvető fontosságú munkáról* című filmben az egészségügyi rendszer a világjárvány idején tapasztalt problémáit vitatták meg. A filmben megosztják egymással azt, hogy járvány alatti embert próbáló időszak milyen hatással volt a munkakörülményeikre, a magánéletükre, lelki egészségükre és a munkájukkal kapcsolatos elvárásokra.

A film az ápolók beszélgetése mellett kiegészül az általuk a környezetükről és a munkafelszerelésükről készített felvételekkel is. A film rávilágít az ápolási munka mindennapi és személyes oldalára és nehézségeire. Rámutat arra, hogy a kortárs társadalom milyen módon gondoskodik – vagy éppen nem gondoskodik – azokról, akik ápolási munkát végeznek. A film bepillantást enged abba is, hogy hogyan jelenthet kiutat a gondoskodási válságból a tapasztalatcsere és az összefogás.

gondoskodási válság jelentése

Az a mód, ahogyan a kapitalizmus jelen feltételei mellett a centrum és a (fél)periféria országokban a létfontosságú, valamint a munkaerő napi és hosszú távú újratermelését lehetővé tevő gondoskodást társadalmilag megszervezzük, nemi, osztályalapú és globális egyenlőtlenségeken alapszik. Ez a rend nemcsak igazságtalan, de fenntarthatatlan is: aláássa az újratermelés alapjait.

Mary Maggic

A kiállítás az egészség, a közérzet és a betegség jelenségeit nemcsak társadalmi, de környezeti összefüggésben is vizsgálja. Az emberek, az állatok, a növények és a táj a molekulák szintjén kapcsolatban állnak egymással, hatnak egymásra. A kínai-amerikai, jelenleg Bécsben élő Mary Maggic képzőművész azzal a jelenséggel foglalkozik, hogy a különféle gyógyszeripari készítmények, a hormontartalmú tabletták és eszközök, a nagyipari mezőgazdaságban használt kémiai anyagok hogyan formálják a tájakat és hogy ezek az elszennyezett tájak hogyan formálják kölcsönösen a tesünetet. A környezetben jelenlévő hormonok és más anyagok kölcsönhatásba lépnek saját hormonrendszerünkkel, és szinte észrevehetetlenül vesznek részt a testünk folyamatos alakításában.

Feminist Health Care Research Group (Julia Bonn / Inga Zimprich)

A berlini Feminist Health Care Research Group-nak (Feminista Egészségügyi Kutatócsoport) jelenleg két tagja van: Julia Bonn és Inga Zimprich. Ők ketten művészeti kutatásokat végeznek az egészségüggyel és az egészségügyi ellátással kapcsolatban, különféle gyakorlatokat és nézőpontokat vizsgálnak. Kutatásaikat kiállítások, műhelyek, beszélgetések és kiadványok formájában mutatják be.

A kiállításon egyrészt egy jelenleg is zajló kutatásukból látható válogatás. Ebben a kutatásban a 70-es és 80-as évek nyugatnémet, közösségi formában működő nemhivatalos feminista egészségügyi kezdeményezéseivel foglalkoztak. A kutatás során egyik elsődleges módszerük az interjúkészítés volt. A térben így a korábbi mozgalom tagjaival, valamint jelenleg is működő alternatív egészségügyi kezdeményezések tagjaival készített interjúk olvashatók helyben.

Az egyik interjúban, amit Barbara Bohl-lal, a berlini Gyógyító Ház alapítójával készítettek, arról olvashatunk, hogy a 80-as évek elején milyen szerepet játszott az egészség kérdése a foglalkozás-mozgalomban. A Space2Grow és a Frauenkreise (Női Körök) kezdeményezések képviselőivel, Niki Drakos-szal és Sophie Wade-del készült beszélgetés pedig Németországba érkező menekült nők az egészségügyi rendszerben való tapasztalataira összpontosít. A Space2Grow és a Frauenkreise (Női Körök) célja, hogy különféle módszerekkel segítsék a menekült háttérű nőket abban, hogy jobban képviselhessék érdekeiket az egészségügyi rendszerben.

A falon olvasható szövegek az *Együtt lenni a válságban* című kiadványukból származnak. A rövid, egyénileg vagy csoportban végezhető gyakorlatok és megküzdési módszerek mentális válságok idején lehetnek segítségünkre. Ha nincs kedved vagy

kapacitásod a látogatásod alatt végigolvasni a falon lévő szövegeket, elvihetsz egy nyomtatott kiadványt, amiben a falon lévő gyakorlatok is megtalálhatóak.

Trapp Dominika

Trapp Dominika műcsoportjának kiindulópontját egy étkezési zavar, az Orthorexia Nervosa jelentette. Az orthorexiában szenvedők kényszeresen sokat foglalkoznak az egészséges táplálkozással, olyannyira, hogy az már egészségtelenné és rombolóvá válik. A beteg az anorexiásokkal és a bulimiásokkal ellentétben nem az ételek mennyiségére, hanem minőségére figyel fokozott mértékben.

A műcsoport részeként látható rajzok Trapp Dominika tinédzserkori étkezési zavarának időszakában készültek. Trapp Dominika nagyjából öt éven keresztül élt egy nagyon szigorú növényi alapú étrend szabályai szerint. Ez a kötött elvek szerinti, kényszeressé váló életmód a figyelmet teljes mértékben a testre és a testi folyamatokra összpontosította. Az egészségesség ebben az esetben nem a test külső eszközökkel való formálását jelentette, hanem a test belseje, a gyomor és a belek felől történő "megtisztítást". A kiállításon látható rajzok, "testvíziók" ennek a folyamatnak a lenyomatai.

A személyes érintettség mellett Trapp Dominika megvizsgálta a különféle, elsősorban nőknél tapasztalható étkezési zavarok kultúrtörténeti vonatkozásait is. A kiállításon látható *Középkori női misztikusok bélszervei* című festményhez a középkorban élt, szent életű, önsanyargató nők élettörténeteit tanulmányozta. A rajzok előképét anatómiai testábrázolások jelentették.

Trapp Dominika gyakran foglalkozik a nők számára kijelölt, gyakran szűknek érzett mozgástér kérdésével, és azzal, hogy hogyan lehet kitörni ebből a keretből. A középkori misztikusok esetében az evés visszautasítása vagy az alantas ételek fogyasztása így egyfajta lázadásként is értelmezhető. Az ellenállás terepe így a gyomor lett.